

İNAN

TRABZON HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

Ayda bir çıkar

İÇİNDEKİLER :

Bizim Demokrasimiz	Kemal Kefeli
Rizenin Abide Adamı	Şevket Çulha
Cemal Nadir'in Ölümü	Nesib Yağmurdereli
Trabzon Folkloründe Fındık	Mehmet Atay
Bir Çoban Olmak İsterdim	Muzaffer Korlu
Hocam	MU—SA
Tüberküloz Savaşı	Yahya Becan
Trabzonda İki Gün	Süreyya Ergün
Ayrılığa ve Yolculuğa Dair	Nurettin Özdemir
Trabzon Hükümdarları	Şakir Şevket
Kâşifler	R. C. Kumral
Yanmış Tuğla, Kiremit	Cevdet Alap
Halkevi Haberleri	
Kuzey — Doğu Bisiklet Gezisi	

İNAN

TRABZON HALKEVİ KÜLTÜR DERGİSİ

Ayda bir çıkar

Yeniseri Sayı 29	MART 1947	Sahip ve Neşriyat Müdürü ABDULLAH GÜNEL	Basıldığı yer : Yeniyol Basımevi	25 kuruş
---------------------	--------------	--	-------------------------------------	-------------

Bizim Demokrasimiz

Gittikçe demokratlaşan bir dünya, gittikçe demokratlaşan bir idare ve zihniyet içinde yaşıyoruz . . .

Fert haklarına, hürriyetlerine hürmet, insanlığın üzerinde durduğu önemli konulardan biridir . . Söz hürriyeti, yazı hürriyeti, vicdan hürriyeti; köşklerde, saraylarda oturanlardan tutun da, en uzak köy köşelerinde yaşayan insanlara kadar dünya sakinlerini füsunkâr varhğile kendine çekmektedir . . .

İkinci Cihan Harbi dünyasının tek parolası DEMOKRASI . . .

Kızıl Rus steplerinden, Kremlin salonlarından, Beyaz sarayın kubbelerinden, başka başka kılıkta akisler yapan Demokrasi, Nazizmin mezarı üstünden henüz rengi malûm olmayan yeni bir bayrak halinde dalgalanmağa hazırlanıyor . .

Tek dünya devleti idealinin serabı içinde erimek, kızıl emperyalizmin esiri olmak bizim Demokrasimizin dışındadır . .

Biz, hudutlarımız içinde "BÜYÜK TÜRKİYE," nin doğuşunu hazırlayacak TÜRK DEMOKRASİSİNİ yaratıyoruz . .

Bu ZİHNİYET; ne bir ihtirasın ve ne de iktidar hirsının esiri olamaz.

KEMAL KEFELİ

RİZENİN ABİDE ADAMI

Yazan : ŞEVKET ÇULHA

Ortalama, yirmi yıl önce Karadeniz kıyılarında bir inceleme gezisine çıkarak, güzel Rize'nin bugünkü varlığını hazırlayan büyük bir dava adamından bahsetmek istiyorum.

Bir dava adamından bahsetmenin ve yurdu saran şöhret ve başarısını bir yazı çerçevesi içine sığdırmanın kolay olmayacağını biliyorum. Fakat aylardanberi içimde korlaşan bir isteği yenecek kadar güçlü olmamanın cezasını çekmeliyim..

Kendisinden izin almadan giriştiğim bu işde başarı gösterememekten ziyade, onun tevazuunu incitmekten korkmaktayım.

Önce, Eski ziraat umum müdürünü, bugünkü görünüşüyle görelim:

Ortadan bir az uzun boy, düzgün bir vücut, gümüşle işlenen bir takye gibi akla karışık saçların örttüğü biçimli bir baş, gür bir ışıktan sızan hüzmelere benzeyen alın, dudak çizgileri ile içe ferahlık veren bakır renginde bir yüz. Ve bu yüzde daima ya öne veya çok ilerilere bakan bir çift parlak göz, inandırmak için açılan bir ağız ve düşünen bir başta az işleyen iki dudak.. Alt dudağında yapışmış gibi duran ve hiç sönmeyen sigarası...

Ben, Zihni Derin'i böyle ve bu halde gördüm.

Vaktiyle, Yeşillikten toprağı görünmeyen Rize'nin bütün sırtlarını, yamaçlarını, tepelerini kaplayan ya-

bani otlar' faydasız ağaçlar, onun salıkvermesi üzerine sökülmiş ve yerlerini meyva ağaçlarına, turunçgilere terketmiştir.

Şimdi, Rize toprakları üstünde açan her çiçek, sallanan her yaprak ve olgunlaşan her yemiş, ondan bir koku ve tat taşır..

İlk ziyaret üstünden yıllar geciyor; 14 yıl önce, bilinen bir insanın, bilinmeyen bir işe kendini verdiğini görüyoruz.

Hayalden, nazariye ve faraziye-den hoşlanmayan bir aksiyon adamının hayal ile, muhal ile uğraşması ne bahtsızlıkl..

Zihni Derin, Bu tarihte yıkılan bir abideye benzer.

Fakat ,O, merkezden. muhitten yağın hitab ve itablara aldırmadan, yılgınlık, usanç göstermeden, büyük bir şevk ve inanla yoluna devam etmiş, memurluğunu, hocahgını ve toptan varlığını ortaya koymuştu..

Belli ki, Dava adamlarını imanları besliyor, yaşıyor.

Nihayet, 936 yılında mucizesini gösteriyor, Rize'de çay yetişebileceğini isbat ediyor.

Bu sırada, (olmazı, olur) yapanın sesini tok ve gür çıkacak sananlar aldandılar.. O, daha sakın, daha sessiz ve fakat daha canlı ve daha imanlı, göründü.

Bildi, Enginleri gördü ve muvafak oldu.

İlk ürün, 31 kilo Rize çayını, 938

yılında Tarım Bakanlığına sunduğu zaman, Bakanlık, ona inanmakta haklı olduğunu memnurluk duyarak yurda yaymış ve çevre halkı da kendisine minnet ve şükran duygularını ulaştırmıştı.

Şuracıkta söylemeğe vicdanım beni zorlar ki ,Zihni Derin'in cesareti, azmi, dayanıklığı ve sabrı ne kadar insanüstü ve insan takatı dışında ise, ona inanan, ona her istediğini veren Tarım bakanlığının yardımı ve himayesi de bütün devlet teşkilâtı içinde bir örnektir.

Türkiyemizde, ilk defa olarak bir bilginin zaferini alkışlamak bahtiyarlığı, bize ancak Rize çay fabrikasının temelatma töreninde nasip olmuştu.

Yeşil Rize, yeşil yapraklarla süslenmiş, köylü ve şehirli kucak kuca-

ğa, gönül gönüle gelmişti.. Şehir bayraklarla donanmış ve fabrika alanı insanla dolmuştu,

Ortada bir kürsü, inenler. çıkanlar ve sonunda mütevazî bir kahraman kürsünden tepelere, enginlere ve ona şükran ve minnetle alkış tutan binlerce insana sessiz ve fakat manalı bakıyor. Yaşaran gözlerini silmek için kürsüden inerken halk (yaşa, varol Zihni Derin, yaşa, varol hoca) avazleriyle bağırıyor, ağlıyor, alkışlıyor,

Kürsünün yerinde fabrika kuruldu, yarın işletmeye açılacak .

Rize'nin abide adamı, sevinç içinde, gönül rahatlığı içinde yaşıyor çok yaşasın!

Şevket Çulha

CEMAL NADİR'İN ÖLÜMÜ..

Yazan : NESİB YAĞMURDERELİ

Değerli sanatkâr Cemal Nadir de öldü .

Bir müddettenberi, "Cumhuriyet", de boş kalan yerine dönceğini hasretle beklediğimiz kıymetli karikatüristimizin emsalsiz fırçası, artık ebediyen gözlerimizin önünden kaybolmuş bulunuyor.

Cemal Nadir Türk Mizahının nezih ve dâhi bir siması idi. Memleketimizde daha pek yeni olan bu sanat şubesi, onun değerli fırçası ile yükselmiş ve yayılmıştır. O sadece memlekét ölçüsünde bir şöhret değildi, Amcabeyin değerli mübdiini Balkanlardan bütün Avrupaya kadar tanımayan memlekét yoktu .

Şimdi tamamiyle öksüz kalan Amcabeyin, zeki bakışlı mütebes-sim çehresi; kocaman göbekli yuvarlak vücudu nükteli ve tok sözleriyle mizahımızın ölmez bir siması olarak nesilden nesile intikal edecektir .

Büyük sanatkârın ölümünde bir ihmaliñ ve lâkaydinin, bir kendi haline bırakılışın ve terkedilişin izlerini görür gibi oluyoruz .

Son gelen "Cumhuriyet,, lerin

birisinde, karikatüristin bazı devlet adamlarımız namına hatırı sorulduğu yazılıyordu. Ben bu havadisini okuyunca gayri ihtiyari vücudumda ürpermeler hissettim. Ve bu kısa satırlar arasında meşum neticeyi sezer gibi oldum. Çünkü bizde ilk yapılacak işler, ekseriya sona bırakılır. Ve tedbirler alındığı zaman da iş işten geçmiş bulunur .

Bize göre Cemal Nadir, İstanbul'da ki Alman hastahanesine değil, devlet parasiyle tutulan bir uçakla, İngiltereye hattâ Amerika'ya gönderilmeli ve fennin en son icatlarından istifade edilerek tedavi ettirilmeli idi. Bu, belki devlete pahalıya mal olurdu; fakat gayet yerinde bir kadirşinaslık olur ve belki de bu dâhi sanatkâr kurtarılmış bulunurdu .

Cemal Nadir'in ölümüyle Türk sanatı ve Türk mizahı büyük bir evlâdını kaybetmiş oldu. Bıraktığı boşluğun geridekiler tarafından, o kadar, ustalıkla doldurulmasını temenni edelim .

Nesib Yağmurdereli

Trabzon Folkloründe Fındık

Yazan : MEHMET ATAY

Yurdumuzun Karadeniz bölgesinde yetişen ve bu çevrenin halkı için maddi bir refah ve saadet kaynağı olan fındık, yükte hafif bahada ağır bir cevher ve bir eşya gibidir. Kuzey kıyılarımızı yer yer süsleyen o küçük, yeşil "kaful", yığınları Ağustos güneşinin verimli sıcağı altında olgunlaşarak gerçekten birer "Fındık altını", olurlar. İkiyüz küsur yıl evvel basılan ve "Fındık altını", ismi verilen akçaya taşıdığı kıymetinden ötürü bu ad verilse gerek.

Anadolunun bütün köylerinde, hatırı ve gönül işlerinde, fındığın değerli bir önemi vardır. Yavuklusunu ziyarete giden delikanlının nişanlığına götürdüğü en kıymetli hediye bir men dil fındıktır. Gene konuk ağırlamakta ikram edilen en değerli yemiş olarak fındık ve üzümü görürüz.

Onun bu kadar çekici ve değerli olduğundan ötürüdürki: Erkeklere fazla yüz vermek istidadını gösterir gibi olan güzellere de "Fındıkçı", derler.

Kabuğu, içi ve yağı ile çeşitli faydalar temin ederek bizi maddi refaha ulaştıran fındık, yurdumuzun kuzey doğu bölgesinde halk yığınlarının dili üzerinde de verimli değişmeler yapılarak ifade ve tahassüslerine kıvrak bir çeşni vermiştir. Bu özelliği en çok garani bir mahiyette olan türkülerde görmekteyiz.

TÜRKÜLER

1

Fındık yaprağı yeşil
Döşür Eminem döşür
Bu akşam geleceğim
Şekerli kahve pişir.

2

Fındık yaprağı açtı
Altınları gölgeleştirdi
Güzellerin içinde
Hayalim sönükleştirdi.

3

Fındıkların dalına
Yağan yağmur kar olsun
Bu bizim İsmet Paşa
Başımızda varolsun.

4

Fındıklı bahçelerde
Miras oynarım miras
O kırmızı yanaktan
Eğil öpeyim biraz.

5

Fındık bahçelerinde
Yılana bak yılana
Ben yarimi kaybettim
Bin altın var bulana .

6

Oy funduğum funduğum
Yaprağına konduğum
Sevdim de alamadım
Odur benim yandüğüm .

7

Fındığa gaga derim
Darılma şaka derim
Sen beni bastırırsan
Ben sana aga derim .

8

Bir kurşun atacağım
Fındığın irisine
Babam beni saklıyor
Kızların iyisine .

9

Fındıklıktan aşağı
Kız gelir kerendilen
Memelerin terledi
Sil onları mendillen .

10

Giresunda kayıklar
Kızlar fındık ayırtlar
Kocamana kız verme
Akşam olur sayıklar .

11

Fındık dalda dal yerde
Büllbül ötmez her yerde
Hep birden dağılmışlar
Her birimiz bir yerde .

12

Fındıklıkta dolaştım
Bir yılana rastlaştım
Yılan sakın ilişme
Ben fındıklık toplamadım .

13

Çıkacağım fındığa
Tutmaz beni dalları
Kurudu dudaklarım
Ben yalvarı yalvarı .

14

Fındığın çalısını
Kırarlar yarısını
Küçükken evlenenin
Ahrlar karısını .

15

Gece geldim dolaştım
Fındık çalılara
Seyreleyin e kızlar
Oda halılarına .

Sonu var

Şubat 1947 sayımızla "Türk dilinde At,, başlığı altında çıkan yazıda bazı önemli yanlışlıklar yapılmıştır. Doğrusu şöyle olacaktır :

Sahife	Sütun	Satır	Yanlış	Doğru
9	—	—	Dininde	Dilinde
9	1	5	Birbiri	Birbirini
9	1	9	Tarihini	tarihi
9	1	16	Yiğitliğin	Yiğitlik
9	2	5	İşte	İtte
9	2	11	Dostu	Döşü
9	2	24	Dövülmesin	Düğülmesin
9	2	29	Çekinmeden	Çekme
10	1	3	İntihal	İntikal
10	1	3	Kâşgari	Kâşgarlı
10	1	5	Gayelerini	Temamlarını
10	2	10	Birincisinin	Binicisinin
10	2	19	Kuvetini	Kuşunu

6

BİR ÇOBAN OLMAK İSTERDİM...

Yazan : MUZAFFER KORLU

En asil vekara tunç renginde ruh ve şekil veren yalçın granit âbideleriyle bulutlarla yarışır, sonsuzluğa karışır gibi göklere baş kaldıran, şahlanan dağlarda, binbir çiçeğin gülüşüp, renklerin oyaladığı zümrüt yaylâlarda, sırtında kocuk, boynunda dağarcık, elinde deynek, belinde kaval, kayıtsız dolaşan bir çoban olmak isterdim !...

Geniş gövdeli meşeler, koyu bir renkle fıskırircasına boşluğa atılıp sivrilen çamlarla bezeli, dumanlı yamaçlara saldırdığı sürüsünden kıvrıcık kara gözlü kuzuların dizine baş koyup melediği, ırkının bütün asaletini nefsinde toplamış bir çoban olmak ve öyle kalmak isterdim !...

Zirvelerde yuvarlanıp kucaklaşarak elmas bir sütun gibi inen ve milyonlarca zerre halinde açılıp çiçeklenen sulara yoldaş, her dala, her yaprağa ayrı ayrı can veren, seslenen rüzgârlarla arka-

daş ve dudaklarında benliğini sarıp kaldıran hürlüğünün türküsü, başının âmiri, ferman tanımaz bir çoban olmak isterdim !...

Şehrin can sıkıran, bunaltan havasından, dedikodusundan uzak, sürüsü başında yanık yağız çehresiyle tunç bir heykel gibi dimdik duran, kalbi dağlarda dağ gibi vuran bir çoban olmak isterdim !...

Akşamla gölgelerin oynadığı bir göze başında, bir çam ağacına yaslanıp kavalında kalbine dil veren başı yedi dağ çiçeği oyalı, ayağı yemenili, eli testili melek Ayşeciğinin gelmesini bekliyen bir çoban olmak için neler ve neler vermezdim !...

Ah ! Ah bir çoban olabilseydim !...

MUZAFFER KORLU

7

HOCAM...

Vurgunum her türlü güzel yemişe,
Fakat kabuğunu yalamam hocam.
Girmem kolay kolay belâlı işe,
Dalgalı denize dalamam hocam!.

Ararım herşeyde usül ve nizam;
Bir işi yapınca yapmalı tamam.
Bir camie koyup beş tane imam,
Millete illeti salamam hocam!

Yense de durmadan papara, kötek
Her işte her zaman doğruluk gerek.
Tutup bir çirkine güzel diyerek,
Dostlardan beddua alamam hocam!.

Her ram olduğuma olursam da yar,
Şu gönlüm daima macera arar.
Ben her âşık gibi ölene kadar
Bir dize kapanıp kalamam hocam.

Anlamam ne demek marifet, san'at
Nedir Riyaziye? Ne Edebiyat?
Gerçi şöhretli bir ozanım, fakat:
Her telden bir hava çalamam hocam!..

MU—SA

Tüberküloz Savaşı

Yazan : YAHYA BECAN

Veteriner Müdürü

Tüberküloz'un sosyal bünyemizdeki yıkıcı tesiri hepimizce az çok bilinen bir hakikattir. En selâhiyetli ağızlardan öğrendiğimize göre yurdumuzda her sene 30—40 bin vatandaş Tüberkülozdan ölmekte ve bir tüberkülozlu ortalama hesapla üç kişi bulaştırmaktadır.

Son yıllarda Tüberkülozun yurttan gittikçe artması ve bilhassa Trabzon gibi gerek iklim ve gerekse gıda kaynakları bakımından çok müsait bölgelerde azamî seviyeye çıkması bizi bu afetle daha yakından alâkadar olmağa sevkedecek en mühim bir alâmettir.

Cumhuriyet hükümetlerinin yıllardanberi güttüğü sağlık politikasına muvazi olarak Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığımızın hazırladığı on yıllık sağlık programı ve her gün memlekette sayıları artan sağlık müesseselerinin kurulması mümessillerinin başta basın olmak üzere bütün yurttaşların bu konu ile ilgilendiğini görmek seviyilecek bir olaydır.

Bu itibarla ben de meslek çerçivem içinde kendi fennî görüşlerimi bildirmekle memlekete olan borcumu ödemiş olacağımı düşünerek bu satırları yazmayı uygun

buldum.

Tüberküloz kendine mahsus özel bir mikrop tarafından tevlid edilen ve umumiyetle üç tipi bulunan sosyal ve bulaşıcı bir hastalıktır.

Bu üç tip de şunlardır :

- 1 — İnsan tipi
- 2 — Sığır tipi
- 3 — Tavuk tipi

Ayrı gibi görülen bu üç tipin âmili tamamıyla aynı olup sadece insan, sığır ve tuyura adepte olması suretile ayrılmıştır. Yoksa hakikatte bu üç tip de yekdiğerine kolayca geçebilir.

Tüberkülozun insanlardan insanlara bulaşma tarzı tamamen beşeri tababetin çerçevesi içindedir. Fakat insanlardan hayvanlara ve hayvanlardan insanlara nasıl bulaştığı hakkında kısaca izahat vermek Trabzonda bana düşen bir vazifedir.

Tüberküloz insanlardan hayvanlara bakıcılar vasıtasıyla geçebildiği gibi insanların yemek artıklarının hayvanlara verilmesi suretile de intikal edebilir. Bu cihet Trabzon için çok mühimdir. Çünkü Trabzonda her nevi yemek artıkları inek ve tavuklara verilmekte ve bir çok yerlerde bunlar hayvan-

ların esaslı bir gıdasını teşkil etmektedir .

Hayvanlardan hayvanlara geçmesi ve bunlar arasında yayılması da başta teneffüs yolları (Flugge intanı) olmak üzere gayri sıhhi meskenlerde barındırılmaları, su ve yemlerinin bir arada verilmesi suretile olur. Bir çok yerlerde sığırlarında tavuklar da beslendiğinden birinde olan hastalık kolayca diğerine de intikal edebilir.

Sığır ve tavuk tipi Tüberkülozun insanlara bulaşması da yine teneffüs yollarile olabildiği gibi hayvanlarda elde edilen gıdalarla da vuku bulur. Bu gıdaların da başında süt ve süttten istihsal edilen bazı maddelerle yumurta ve et gelmektedir .

Bu itibarla Tüberkülozun insanlara sirayetinde belki insandan insana bulaşmasından daha tehlikeli olabilecek iki mühim hastalık menşei ile karşı karşıya bulunuyoruz demektir .

Tüberküloz savaşında esas gaye hastaları tedavi etmekle beraber sağlamları da bulaştırmamak olduğuna göre evvelâ sirayet kaynaklarını yok etmek ve vatandaşlara temiz, kuvvetli ve bol gıdalar

temin etmek lâzımdır .

İstatistik Genel Müdürlüğünün hazırladığı 1944 yılı hayvan ürünleri istatistiklerine göre Karstan sonra 56 milyon küsür kilo ile inek sütü istihsalinde Trabzonun ikinci gelmesine rağmen kış aylarında olduğu gibi çayır ve meraların en verimli bulunduğu ilkbahar ve yaz aylarında bile Trabzonda tahşis edilmemiş iyi bir süt bulmanın imkânı yoktur .

İşte bunun içindir ki Tüberküloz savaşı yapılırken bu cihetlerde göz önünde bulundurularak hükümetin gösterdiği gayret ve muzaheretlerle birlikte başta belediyeler ve özel idareler olmak üzere bütün yurttaşların sistemli bir çalışma yoluna girmeleri ve bilhassa iki kardeş meslek olan beşerî ve Veteriner tababetin teşkilâtli ve daha sıkı bir iş birliği yapmaları icap eder .

Şunu bilhassa tebarüz ettirmek isterim ki gerçek bir tüberküloz savaşı tüberkülozu getirebilecek bütün filyasyon sahalarında hareketli ve müsbet verimli olmalıdır.

Yahya BECAN
Veteriner Müdürü

Giresundan Artvine

TRABZONDA İKİ GÜN

Yazan : SÜREYYA ERGÜN

Basın Yayın Umum Müdürlüğü

Etüd Dairesi Reisi

Yoroz burnundan sonra Polathane hizasından geçtiğimiz sırada Trabzon da uzaktan görüldü .

Karadenizin bu, gün görmüş, ihtiyar kraliçesinde bir başşehir vakarını ve haşmetini ta karşıdan seziyorsunuz .

Vapur oldukça ağır yol alıyor ve biz ilerlerken 4000 yıllık bir tarih dile geliyor: Yunanlılara maden işlemini öğreten Orta asyalı Türk kabilelerinin şu karşı sırtlarda verdikleri sanat dersinden başlayarak, bin yıllar boyunca şehrin doğu ile batı arasında oynadığı barışçı ve medeni rolü anlatıyor .

Artık binaları seçmeğe başladık. Trabzonlu dostlar, sahilde büyük ve modern bir yapıyı gösterdiler ve gururla ilâve ettiler :

— Şimdilik Türkiye'nin en büyük hastahanesi . . . Daha yeni bitti.

Biraz yukarıda kiremit renkli yeni bir bina daha . . . Bu da memleketin sayılı modern lise binalarından biri . . .

Arkadaki sırtlarda Abdülhamit devrinin kışla yapılarını ve askerî hastahaneyi seçiyorsunuz. Sopra, sol

da uzun bir düzlükte alabildiğine uzanmış, binaları birbirine yaslanmış az ağaçlı asil şehir .

Sahil, fenerin önünden bir koyla içeri girdi. Ve vapur, şehrin doğudaki en uc noktasını teşkil eden bu koyda demirledi .

Deniz dalgalı . . . Motörleri üzüntü ile bekliyoruz . Fakat bu üzüntü bile bizi etrafa bakmaktan alıkoyamıyor .

Karşıda dimdik ve yemyeşil Boztepe . . . Şehir sağımızda, yer yer teraslı dik bir merdiven üzerine kurulmuş gibi yükselerek hakiki maktanı veriyor. Onu karşıdan dümdüz sanarak yanılmışız .

Acaba içi nasıl? Zengin mazisinden, binbir cazibesinden ne kalmış ?

Şimdilik bütün bu esrarla aramızda aşılması insanı düşündüren, ancak birkaç yüz metrelik bir mesafe var .

Şehre karşıdan bakarak onun yakın mazisi hakkında bildiklerimi hatırlıyorum : Trabzon, buharlı gemilerin icadından sonra, kervanların kara yolunu terketmesi neticesinde, bir aralık hüsbütün kendi inhisarına dü-

şeni transit ticaretine karşı ilk darbe-
yi Süveyş kanalının açılmasıyla ye-
miş . . .

Trabzon nüfusu bundan 75 sene
evvel, ki kanalın açılmasından iki
sene sonraya rastlar, 33,000 kişi imiş.
Sonraları 70 bine çıkmış. Transit ti-
caredi liman hareketlerinin yarısını
geçiyormuş. İthalât, ihracattan bir
mişli fazla imiş . . . Sonraları yaban-
cı rekabetler ve hele, Avrupa'dan
yaptığı ilk borçlarla Trabzonda bir
liman yapmayı düşünmüş olan, fakat
bu düşüncesini gerçekleştirmeyi bir
tür türlü beceremiyen İmparatorluk ida-
resinin ihmali, bu ticareti azalta azal-

Trabzon Ayasofya Camii

ta daha meşrutiyette liman hareket-
lerinin onda birine düşürmüş . . .

Birinci dünya harbindeki istilâ
muhacirlik, Rumların gitmesi, Cumhu-
riyet devrinin ilk nüfus sayımında
Trabzon'da ancak 24,000 vatandaş
sayılabilmiş olmasını ve Trabzon'un
sönüklüğünü izah eden diğer sebep-
lerdir .

1927 de Trabzon, artık bizim ken-
di sahillerimizin de başı ve büyüğü
olmak imtiyazını Samsun lehine kay-
betmiş bulunuyordu .

Süreyya ERGÜN

— Sonu var —

GURBETTEN SEŞLER

BİR DOSTA MEKTUPLAR

MENSUR ŞİİR

Ayrılığa ve Yolculuğa Dair

Yazan : NURETTİN ÖZDEMİR

Dostum!

Bu ilk mektubumda sana ay-
rılıktan ve yolculuktan bahsedec-
ceğim. Hani şairin.

Gidipte gelmemek var .

Gelip te görmemek var .

diyene mısra ile anlatılmağa çalı-
şılan ayrılık var ya? İşte ondan o
yürek dağılayan şeyden bahsedec-
ceğim. O gün.. Sizi zamanın yığı-
lan tozları arasına bırakarak hiç
bir kimseye "Allaha ısmarladık,
hakkımı helâl et,, demeden ayrıl-
dığım o gün, ne esrarlı gündü..
Hayatımın canlı hatıralarını yaşa-
tan insanlara ve Trabzona bir ay-
rılık selâmı göndermeden;

— Hayır, hayır! Göndermeden
geçip gidişim ne acı idi. Biraz yu-
karda göndermeden tabirini kul-
lanırken içimden bir ses haykırdı.

— Hayır hayır göndermeden.
Evet dostum göndermeden, gön-
dermeğe muvaffak olamadan ay-
rılmak ne yürek parçalayıcı idi.
Bunu; otomobile bindiğim zaman
kendi mısralarımla yatıştırmağa
çalıştım.

Niçin bu yolculuk üzüyor seni?

Niçin gözlerine dolmuş bulutlar?
fakat sonu ? Evet sonunu nasıl
söyliyecektim ? Gözlerime dolan
bulutlar, Trabzonun son günlerde-
ki havası gibi ufak bir değişme
ile her tarafı sele boğacak kadar
dolgun ve nemli..

Otomobilimiz Sülüklü kıranını
dönerken dudaklarımdan gayri ih-
tiyarî daha evvel, otelin pencere-
sinden bu yokuşu seyrederken
yazdığım;

Bir akşam aşarken karşığı belî

Dönüpte geriye hiç bakar mısın ?
mısraları döküldü. Ve başım ken-
diliğinden geriye döndü. O zaman
Trabzonu; içerisinde unutamıyaca-
ğım insanlar yaşıyan bu güzel
şehri sabitleşen nazarlarla doya
doya seyrettim. Süzülüp ellerime
düşen göz yaşlarımı da başı boş
bırakarak, şairin.

" Bir alev halinde düştün elime ,,

" Hani ey göz yaşım akımyacaktın ,,

diyene mısralarıyla verdik-
leri vaidi bile hatırlatmak lüzumu-
nu hissetmedim.

Sülüklü kıranını döndükten
sonra, önümde uzayan ve yüksel-
dikçe genişleyen vadinin güzelliği

ni anlatmak kudretini kendimde bulamıyorum. Yalnız şu kadarını söyleyeyim ki; otomobilimiz her kilometre taşını döndümü etrafın güzelliği karşısında.

"Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda," diyen şairin aziz hatırasını bir kere daha hürmetle yadettim. Hayat ne kadar tuhaf ve oynak. Dostum!

Eğer bunu bir denize benzetirsek. Denizin dalgaları nasıl bazan sakinleşir, bazan insanı boğmağa uğraşırsa hayat ve hadiseler de öyledir. Biraz evvel sana otomobilden; Ziganaların güzelliğinden bahsediyordum..

Şimdi tekrar Zigananın güzelliğine döneceğim.

Fakat yürüyerek. Zira otomobilimiz yolda bozulmuştur. Vakit akşam olduğu için yakın bir köye gitmek mecburiyetindeyim. Müsade edersen, o dakika; bir taşın üstüne oturarak sana yazdığım üç beş satırı buraya anynen geçireceğim. Çünkü onlar daha çok aydınlattıcıdır.

Dostum!..

Şimdi ben Zigana silsilesinin patikalarından köylere doğru ilerliyeceğim. Bu patikaların sağı Trabzonun meyilleşerek Karadenize varan yamaçları, solu tamamıyla sarı kayalarla müzeyyen doğduğum yerdir. Gönül iki tarafa da meylediyor; iki taraftan birinde yuvarlanarak ezilmek istiyor.

Fakat irade bırakmıyorki... Sözün kisası bu ıssız dağlarda tamamiyle şairleştim İlk mısraım "Bu dağlarda bir Allah var bir de ben," diyen şairin ayıdır.

Yolculuğumun Kelkit'e kadar olan kısmını bazan otomobil bazan da atlı araba ile geçirdim. Üzerimde en çok tesir bırakanı atlı araba oldu. Son arkadaşım yazın güneşinde yanmış, kışın ayazında donmuş esmer çehreli bir Anadolu çocuğu idi. Onunla geçen yolculuğumuz bana bir şairin meşhur şiirlerinden birinin adsız kahramanı olduğum hissini verdiğinden bazı mısralarını söylemekten geri kalmıyor, daha ziyade yolcuya ait olan mısraları mırıldanıyordum.

Bazan :

" Gurbet ademden kara hasret
ölümden acı
" Ne zaman tükenecek bu yollar
arabacı?,"

mısralarını söylüyor ve arabacının verdiği cevabı okumadan kararın ufka bakıp :

" Atları hızlı sür ki köye pek
geç varmasın
" Nişanlımın gözleri yollarda
kararmasın . "

diyene mısralara geçiyordum .

Şiirin son kıtasını okurken— tesadüfün garipliğine bakın ki arabamızda şehire girilecek olan son kavsi dönüyordu. Bu esnada

çok sevdiğim son kıtanın tamamını okuyarak arabacıya da izah ettim .

— Bir kere görse gözüm köyün
aydınlığını
İçerimde kül bağlar bu kızıl kor
yığını
— Senin yolun da biter diner gözünde yaşlar
Benim uğursuz yolum bittiği yerde başlar.

Şehir görüldüğü zaman bir ara delikanlı; ile göz göze geldik ve bakışlarımız düğümlenip kaldılar.

Yüklerimi kapının önüne boşaltıp parasını aldıktan sonra delikanlı bana dönerek; üstünde alev dalgaları uçuşan bir yüzle :

— Beyim!.. dedi — Hani yolda bir şairin dizdiği iki beyit anlatmıştın onu bir daha söylesene:

Bu sözler karşısında içimde bir bağın koptuğunu hissederek o iki mısraı titrek bir sesle tekrar oku-

dum. O esnada kameçısını eline alan delikanlı :

— İştel. — dedi Senin de yolun bitti senin de gözündeki yaşlar dindi amma benim uğursuz yolum yeniden başladı .

İşte dostum ! . . .

Bu içli; köy delikanlısı dar sokakları dönerek yavaş yavaş çingirak seslerini uzaklaştırırken arkasından dalgın dalgın baktım ve sonra sizi hatırladım . O zaman aklıma :

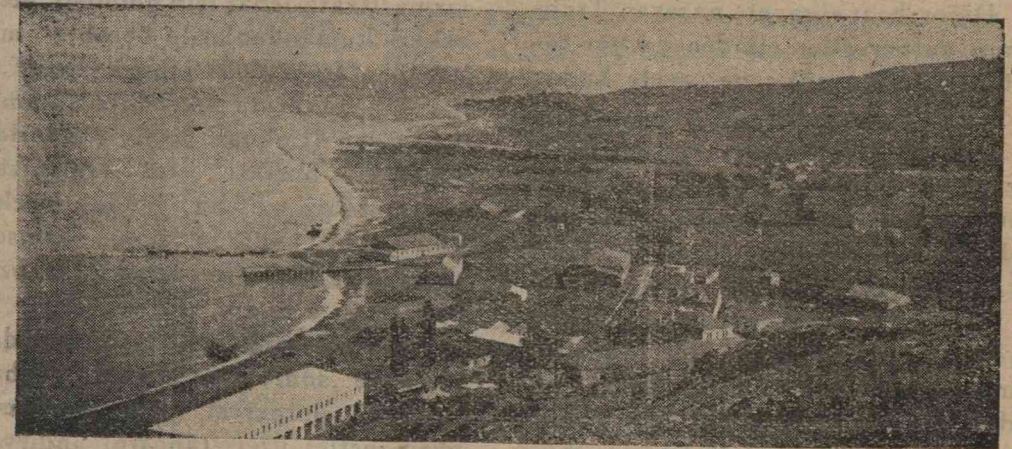
" Sabah buradaysak akşam ordayız

" Günlerin peşinde bir hovardayız.

mısraları geldi amma delikanlımın sözlerini kabul edemedim. Çünkü benim de yolum henüz bitmemişti.

Ve ben " Kendi sılada; gönlü gurbet elde , bir adam olmuştum.

Nurettin ÖZDEMİR

TRABZONDAN BİR GÖRÜNÜŞ

TRABZON HÜKÜMDARLARI

Yazan : ŞAKİR ŞEVKET (1294)

Yunanlılar Trabzonu bina ettikten sonra bir hayli müddet Karadeniz şehirleri Sinop Kayseri tarafından idare olunmuş ve sonradan Trabzon krallık şanını almış ve o sırada acem padişahlarından bazısı rumistanı teshire azmederek bazı tarihin rivayetine göre Trahzon bir müddet yeddi zabdında kalmış ve ahalisinin ekserisi bunların mezhebini kabul ve ihtiyar eylemeleri cihetle bir müddette bunlar tarafından Tarabzonda icray hükümet edilmiştir. Sonra İstanbul Kayseri olan (Bizantiyos) zamanında Trabzon tekfürü (enderyanos) İstanbula giderek hıristiyanlığı kabul ve lazistan krallığını tahsil eyledi.

Diğer bazı rivayete nazaran Trabzonun putperestler elinden çıktığı tarihten milattan züz sene evele kadar (inonizon ve (midridadis) nam zatlar ile bunların silsilesinden evelce daha bazıları Trabzonda krallık etmekte oldukları halde her asırda ve her mahalde vukubulduğu üzere memleket ahalisi beyninde bir ittifaksızlık ve rahatsızlık hasil olmasına mebni tehdit ve terbiyei ahali ile tanzimi idarei memleket ve teksiri servet ve kudret emelile (midraidis) Romalıları bu sahillere teslit ve yekdigerin müteakip (sebelas) ve (lokos) ve (oniyos) namlarında üç kumandan çok askerle

gelerek Karadeniz halkını tehdit etmekle beyinlerindeki nifak vefaka çevrilerek şu hücumun bu suretle hasil ettiği ittifak hükümetin istiklaliyeti hazırasını teyit ettiğinden artık Ramalılara taraftarlık şerefini de kazanıp (midaridis) idaresi umuru memlekette işgal ve bundan sonra oğlu (Fornaki) hükümdarlık sandaliesinde kaldıktan sonra hükümet nöbeti sekizinci kral diğer (Midaridis) nam zata gelince Romalıların tesirati tehdidiyeleri ile dairei ittihat ve inkiyada aldığı ahaliden mürekkep bir hayli askerın önüne düşüp İtalyanın seraskeri bulunan (Şilat) namzat ki evvelce bunları şimdi kumandanları olan krallarına itaata icbar için gelmişti. Mezkür askeri kumandanlarile beraber münkezen frara dahi icbar eylediği sırada yine yukarıda zikredilen kumandanlardan (Lokos) kral (Midaridis) i askeriyle birlikte ta ermenistana kadar takip ve bu halde merkum İtalyandan soyoros nam kimsenin elinde katlile (Soyoros) Trabzona kral tayin olundu.

İşte bu zamana yani miladdan 300 sene sonralara kadar Trabzon sekenesi putperest olup muahharen zikri geçtiği üzere (abostol andiryadi) gizlice Trabzona gelerek hıristiyanlığı buraya yerleştirdi —Sonu var—

KÂŞIFLER

Çeviren : R. C. KUMRAL

Nil'in kaynağında, çağlayanların yakınında, granitten bir Dikilitaş vardır ki, üzerinde şu kitabeyi taşır: "Speke faound this source of teh Nil in 1865 (2)". Uzun bir yol, tarihin bakir ormanları arasından bu Dikilitaşa gider.

Ne kadar millet bu kaynağın keşfini takibetti. Beş büyük kâşiften Speke, Grant, Baker, Stanley İngilizler ve Emin yahudi idi. Bir uzman, Nil haritacılığında terakki kayeddettirenler arasında, on dört millete mensup altmış isim gösterir. Küçük bir tarih için, ne nerjiler, ne ızdıraplar ve ne fevkalade hayatlı seneler harcanmıştır. Aynı suretle bu mücadeleye girişenlerin hepsi bu tehlikelerin, bu ızdırapların, hiç değilse Afrikaya dönüşün hasretini duyular. Bu kıtadan kuvvetli bir sihir çıkıyor, esrarlı bir miknatis bu sevdaya düşenleri çekiyor gibidir. Bu yola düşenlerin hepsi Avrupadan bıkmış olanlar degildi, geri gelenlerin hiç birisi de Afrikadan bıkmamıştı. Bunların pek çoğu, hiç bir batı ülkesinin vermediği bir ferdi hüriyete, bir çoğu da nadiren bahsedilen cinsi serbestiye kapılmışlardı.

Bu adamları, Nilin keşifleri yapan vaziyetle onların karakterleri; kendilerini bu yola iten saiklerle elde ettikleri şanla arasında ne kadar fark vardır. Yalnız, onların ne telgraf, ne telsiz olan bir devirde inzivalarındaki

gayret ve ızdırapları, zamanımız kâşiflerinininkinden daha zahmetli ve daha hüzün verici olmuşa benziyor. Bu işte daha az başarı elde edenlerin mücadele ve macera zevki, beş büyüklerinininkinden daha çoğa değer. Bir insan vatanını, ailesini, memleketini, meslek ve servetini, meçhul Afrikayı keşfetmek, bir ırmağın bilinmiyen kaynağını aramak için terkettiği zaman onun her şeyi bizi ilgilendirir. Muhakemesi, takibettiği gaye, herkes önünde ve hususi halindeki davranışı, hayat telâkkisi, beyazlar, siyahlar, ve misyonerlerle şarklılar hakkındaki tutumu, her şey, hatta daha sonra yazdığı ve istemese de onun karakterini gösteren raporları... Bu kâşiflerden filan seyahat aşkile, falan tecesüsle, öteki ihtirasla, bir başkası hayatından memnun olmadığından ve bilinmiyen nebatlarla bilinmiyen hayvanları görmek arzusu ile itilmiştir. Bazıları ancak siyahlarla temasın tatmin edebileceği bir adamcılıkla bu fikri olgunlaştırmışlardır. Zira hepsi de zenci müdâfîdirler; yalnız Stanley, beyazların cemiyetini (siyahlarınkine tercih ederdi.

Bu keşifler sırasında, bir adamın, mürakabasız benzerlerinden habersiz sevinç ve ızdıraplarile, yap yalnız kalması, bakir ormanın bir yanında saklı ve kafasına saplı olan hedefinden başka bir şey midir? Aksine bu duyguyu korumuş olması şaşılacak

bir şeydir. Biteviye kendi övgülerini yapmağa mecbur olduklarından; içlerinde en iyileri de mübalağa etmedikleri zaman bile yazarlarken tutuktur. Ve en güzel yol notunu kaleme alanlar anadan doğma muharrir değildirlir. Speke gibi bir alaycının ifade ettiği en basit duygular bazen bu yazarlarda bir çeşit kahramanlığa döner.

Bu kâşifler görüş duygularını kaybederler, bir çeşit melankoli hareketlerini bozar. Dönüşte, elde ettikleri sonuçlara, bilgilerin odalarında itiraz etmeleri ne acıdır. Yabanlar ve hayvanlar arasında senelerce yaşamışlar, en küçük bir kabile reisinin hürufelerine tahammül göstermişlerdir, bir kaynağı, bir ırmağın seyrini, bir gölün şeklini keşfetmek için o kadar sefaletle katlanmalarına alay edilmiş ve dönüşlerinde itimatsızlığa bile uğramışlardır. Speke profesörlerin karşısına çıkarıldı bunlar, Nil'in kaynağının Speke'nin bulduğu yerde olmayacağını isbat ettiler. Onunla mücadele etmek için dernekler kuruldu. The Prunch gazetesi göklere çıkardı, hükümet kendisine ne mevki, ne para ne de ihtirasla beklediği bir ünvan verdi. Yalnız, ailesinin armasını, bir timsah ve bir su aygırı ilâve ederek, genişletmesine izin verildi; İşte Nil'in kaynağını bulana verilen mükâfat.

Bu adamlar içinde, tabiat ve tahlilin en lütüfkâr dayrandığı Baker'di. Dev bünyesi bütün yorgunluklar dayanan yalnız odur. Yetmiş yaşını geçtiği halde bile, İngilterede ava gidiyordu. İmdi, kölelik düşmanlığının bu şampiyonu, kendisinin yakından takibettiği zenci tüccarlarının, onun ayrılmasından sonra, eski işlerine yeniden başladıklarını duyduğu zaman susmağa mecbur kaldı.

En büyük fetihleri gerçekleştirmiş olan Stanley'in hayal kırıklığı neydi? Livingstone'u bulunduğu zaman (1) onu ilkin bir sahteci yerine kodular. Yazdığı mektupların gereçliğine şüphe ile bakıldı. Kongonun keşfi münakaşa götürmez bir şey olunca, zulümlerine takıldılar. Bunun biricik sebebi, Keşifin şanına noksan getirmektir. O, hepsinin en ihtirashısı idi, menkibelerinin duygusu kendisine yeten Speke'nin serin kanlılığını gösteremedi, hayal kırıklığı içinde öldü. Bu kâşifler, fazla olarak, haritalarının başka kâşifler tarafından düzeltilmesinde hazır bulundular. Göllerin ve Nil'in kaynaklarının haritası 1850 den 1677 ye kadar biteviye değişti. Önce bir birbirlerinden çok uzaktılar ve daha da küçülerek, mikroskopta ayar dilen sirkeler gibi, bir birlerine yaklaştılar.

Zamanımızda bu adamların şanına ne oldu? Her ülke kendi yurttaşlarının isimlerini tuttu, işte hepsi, hemen hemen, bu kadar. Kâşiflerin biricik ve gerçek ölmezlikleri, haritalardaki isimleri, kaynaklar' göller ve ırmaklar üzerinde ateşten harfler halinde değil; kaybolmuş küçük noktalar gibidir. Bazıları kendilerini unutulmağa karşı garanti etmek için, isimlerini lâtinceleştirdiler ve bunu bir takım nebat ve hayvan cinslerine izafe ettiler. Büyük kâşifler bu suretle davranamadıklarından, kral ve kraliçelerle, onları gönderen Coğraf dernekleri başkanlarının isimlerini sectiler. Yalnız, hayali ve saf yürekli Livingstone, Kongo'yu keşfettiği zaman ona "Livingstone ırmağı", ve Ay dağlarına "Gordon Benett Dağı", dedi. Bu isimler geçici oldular.

Bu dağların en yüksek doruklarına ilk olarak çıkan Bahadır Dük des

Abruzzes, bu doruklara en büyük üç kâşifin isimlerini verdi; Fakat bu isimler hiç bir haritada görülmez ve hiç kimsede onları bilmez, Kongo'nun küçük bir şehri Stanley'in, Viktorya gölünü bir koyu Speke'nin adını taşır; Grant ve Baker'in adlarını hiç bir şey hatırlatmaz. Buna mukabil, göllerin, isimlerini taşıdığı kralların hatırası, gittikçe silinmektedir. İtalyanlar "Lago Alberto (1)" den bahsedildiği zaman, Piyemonte kralı Karlo Albertoyu düşünürler. Çünkü İngiltere müstesa halk, Prens Konsor'u bilmez (2)

Bilginler bir tarafa, hiç kimse Nil'in kaynakları ile iki çağlayan'ın isimlerini, bir bakana, Ripon'a; ve iki profesöre, Ovven ve Murchinson'a borçlu olduklarını bilmez. İmdi, bu kâşifler, halk için, bütün insanlık için maceralarına atılmışlardı.

Bu adamların nelere tahammül gösterdiklerini kavramak için, onların hatıralarını okumak, at koşularımızın hafif vakarı ile bakır ormanların içini mukayese etmek lâzımdır ki, orada, muvaffak olmayan bir av, veya bir buhran, ölüm kalım meselesi olarak, görünürler. Bunları namütenahiye kadar büyüterek, bu vakalardan onların cehit ve ızdırapları hakkında bir fikir ediniriz. Böyle bir arz derecesinde, bir ırmak kaynağını aramak nedir? Günümüzde olduğu gibi, bol şara, bol silâh, erzak, hediye, haritalar ve ölçü aletleriyle mi yola çıkılıyordu? Ve bu yol bir çok aletlerle yapılan derin bir etüde mi araştırılıyordu?

Her sabah adamlarını toplamak,

yüz kadar taşıyıcının ve hayvanın yüklerini yoklamak, bütün yük kayışlarını muayene etmek, su taşıyıcılara özen vermek, yol tayin etmek ve en küçük bir şeyin ürüttüğü zenciyi, gayrete getirmek onu yürümeğe teşvik etmek veya zorlamak lâzımdı. Yüz kadar basit insanın başı olmak lâzım geliyordu ki, bunların itaatı, beyaz adamın bakış ve duruşundan, sıcağa, fırtınaya ve böceklerin işkencelerine rağmen takınacağı tavırdan doğuyordu. Hastalara şefkat göstermek, ölüleri gömmek, hatta kendisi hasta iken bile kumandayı bırakmamak, hiyleci kabile reisleriyle darı pazarlığı yapmak ve bunların pintiliklerini hafifletmek lâzım geliyordu. Esir düşmeğe razı olmak ve kurtulmayı bilmek, öğleyin taşan ırmakla ve geceleri parslarla mücadele etmek gerekiyordu. İrmağı geçerken, hayatınızı kurtaracak fişek sandıkları kaybolunca, bunları aratmak için, şöhreti size kadar gelen ve belki de bir gün yardımınıza koşacak olan bir beyaz posta çıkarmak lâzımgeliyordu.

İnsan, hayvan ve tabiata karşı sürekli savaşlarında bu adamlar işte böyle idiler. Tanrı gibi muamele görerek veya hücumu uğrayarak, aylarca ve senelerce, durup dinlenmeden, kendilerinden önce kimsenin girmedığı ormanları, çölleri aşarken her şeyi sezmeğe ve saklamağa mecbur kalarak, mücadeleler, ızdıraplar, yaban ülkelerin saadeti ve dönüşte hayal kırıklığı, işte hayatlarını feda ettikleri harikalı ırmak kendilerine buna mal olmuştur.

Çeviren: R. C. KUMRAL

(1) Emil Ludvig - Le Nil - Vied'un Fleuve. P. 41

(2) " Speke Nil'in bu kaynağını 1862 de buldu,, Ç. N.

(1) Lago Alberto, Alberto gölü demektir. Ç. N.

(2) Prens Konsor, kraliçe kocası olan Pren demektir, metinde Viktor-ya'nın kocası kastediliyor. C. N.

Yanmış Tuğlu, Kiremit ve Çimentoya Elverişli Trabzonda

Toprak Vardır Yeterki fabrikası Kurulsun ! . .

Yazan : CEVDET ALAP

Trabzonun iş adamlarından Mustafa Nemli, şahsi teşebbüsü ile bir zamanlar bu şehirde yanmış tuğla. Marsilya kiremidi işleri üzerinde uğraşmış, kurduğu basit ve sermayesinin darlığı nisbetinde küçük mikyastaki imalathanesinde Marsilya tuğla ve kiremitlerine rekabet edercesine imal ettiği kiremit ve tuğlalar epeyce tutulmuş.. Fakat maliyenin ağır vergi isteği bu imalathaneyi dağıtmış ve bu müteşebbüs vatandaşı başka sahalarda iş araştırmağa mecbur bırakılmış ise de içindeki enerji ve bu işteki aşkı sönmeyen bu vatandaşı nice zaman sonra tekrar asıl gayesi ve emeli olan tuğlacılık, kiremitcilik, çinicilik, çimentoculuk sanatına dönmeğe ve bu dönüşle Trabzona borçlu olduğu hizmeti ifaya sevketmiştir.

Uzun yıllar taşı, toprağı üzerinde bilerek, anlayarak ve eline yetkili makamlarca verilmiş olan birinci sınıf sanat ve ihtisas ruh-

satıyesine dayanarak üşenmeden, yılmadan Ünyeden Hopaya kadar her çeşit toprak üzerinde incelemelerde bulunmuş ve görmüş ki Karadeniz bölgesinde ve bilhassa Trabzonda kurulacak bir ve bir kaç fabrikaya ziyadesile kifayet edebilecek ve Avrupa kiremit ve tuğlalarına çini ve çimentosuna üstün kalite de her renkte kil, beyaz kaulen, mikalı, siyah yağlı çimento. manganizli balçık topraklar bulmuş ve numunelerini ve imal ettiği tuğlayı bir dilekçe ile ekonomi bakanlığına göndermiş ve bir fabrika kurması için bakanlıktan maddi yardım istemiştir. Bu fabrikaların kurulması için bu uzman vatandaştan istifade edilmesi ve memleketin bu tabii servetinden faydalanılması için hep birlikte gayrete geçilmesi Trabzon hesabına çok isabetli olur fikrindeyim.

Cevdet ALAP

HALKEVI

HABERLERİ

Mart ayında yapılan işler İngiliz tarım sergisi

Şehrimiz İngiliz konsolosluğu tarafından evimiz salonunda tarım sergisi açılmıştır. On gün süreli bu sergiyi 14 bin kişi görmüş ve 8 bin kişiye de evimiz sinemasında İngiliz çiftçiliğine ait filimler parasız seyrettirilmiştir. Bu serginin açılışı münasebetile konsolos tarafından evimiz salonunda 150 kişilik bir çay ziyafeti verilmiştir.

Müracaat Bürosu

Fakir ve işlerini takipten aciz halkın şahsi işlerini müracaatlarına göre takip ve intaç etmek için evimizde bir müracaat bürosu açılmıştır. Bu büroya muhtelif vatandaş müracaatta bulunmuş ve işleri takip edilerek müşküleri halledilmiş ve bir tiyatro sanatkarının oğlu sünnet ettirilmiş ve maddi yardımla bu sanatkar yolcu edilmiştir .

Toplantılar

● Polis okuluna girecek vatandaşların sınavları evimiz salonunda yapılmıştır .

● 14/3/947 günü Tıbbiyelilerin 120 inci yıldönümü evimiz salonunda şehrimiz doktorları tarafından kutlanmıştır. Gece geç vakte kadar samimi bir hava içinde neşeli geçen bu toplantı da mesleki söylevler verilmiş ve evimizin cazı çiftleri eğlendirmiştir .

● Maliye sayım tezkerelerinin köylüye tevzi işi evimiz salonunda yapılmıştır .

● 946 ve 947 yılı için ilk ve çok alâka toplayan ve beğenilen aile toplantısı evimiz tarafından eğlenceli programla tertiplenmiş ve davetlilerce sık sık böyle toplantı yapılması isteği gösterilmiştir. Evimizin caz, koro kolları bu toplantıya neş'e ve zevk vermiştir.

● Emniyet ve sıhhat ekiplerine 15 gün süren iki kurs gösterilmiştir .

● Temsil ve güzel sanatlar kolu üyelerine bir çay ziyafeti verilmiştir .

Evimiz kollarının seçimi

Bu ayın 3 ünden 13 üne kadar evimizin 9 kolu için yeni seçimler yapılmıştır. Seçimler güzel şekilde olmuş ve işler seçgin elemanlara verilmiştir .

Seçimler sırasıyla şöyle olmuştur:

Dil ve Edebiyat kolu

Başkanlığa Erkek Orta Okul Türkçe Öğretmeni Mehmet Atay, üyeliklere Erkek orta okul Türkçe öğretmeni Mehmet Gümüş, Lise öğretmenlerinden müdür yardımcısı Kâmil Gönal, muharrirlerden Şevket Çulha, halk şairi Baba Salim Ögütçen .

Tarih ve müze

Başkanlığa ve muhasipliğe tüccardan Ahmet Yarımbıyık, üyeliklere Lise öğretmenlerinden İsmail Hakkı Brehmen, tüccardan Sami Kuru Mahmud oğlu, Fuat Bekiroğlu, Osman çizmecı ,

Kütüphane

Başkanlığa, mülkiye mezunlarından ve tüccardan Hasbi Fırın-
cıoğlu, üyeliklere tüccardan Naci Başman, Erkek orta okul müdür yardımcısı Nurettin Bekiroğlu, tüccardan Celâl Alemdağ, İhracat kontrolörü Murteza Araç .

Sosyal Yardım

Başkanlığa, Nümune hastanesi rontgen mütehassısı Dr. Suat Berkman, Hükümet tabibi Ahmet Akcabay, Avukat Vehbi Dranaz, tüccardan Kadir Karanis, Dişçi Asım Pekel .

Halk Dershaneleri

Başkanlığa; milli eğitim memuru Lütfi Mutman, üyeliklere Lise öğretmenlerinden Hulusi Sürmen, Öğretmenlerden Halit Ökmen, Hasan Tuğcu, terzi Süleyman Urcu.

Köycülük

Başkanlığa, merkez veterineri Fehmi Baysoy, üyeliklere Ziraat memuru Rasim Çelebi, Tapu gurup mümeyyizi Mustafa Erdem, Tekel idaresinden Razi Aksu, Samim Atakol .

Temsil

Başkanlığa muharrirlerden Muzaffer Korlu, üyeliklere öğretmenlerden Azam Akdil, Sümer foto sahibi Hayri Erol, özel idare köy büro şefi Rifki Ertan, elektrik işletmesinden Muhiddin Kösemen .

Güzel sanatlar

Başkanlığa, tüccardan İhsan Hızır, üyeliklere terzi Faik Budak, eski bando şefi Abdullah Sofooğlu, Ticaret lisesi öğretmenlerinden Muzaffer Parlar, Foto Salih Akyaz.

Spor

Başkanlığa Beden terbiye bölge antrenörü Muvaffak Altopan, üyeliklere Orta okul beden terbiye öğretmeni Mahmud Pekel, Trabzon Gençlik kulübü umumî kâtibi Salâhaddin Eriman, İdman Ocağından Osman Çakar, Doğan Gençlikten Halûk Çulha .

Yeni heyete başarılar dileriz.

Kütüphane Faaliyeti:

Bu ay içinde evimiz kütüphanesinden 1870 kişi kitap ve dergi okumuş

ve geceleri mutelâ solonunda yüzlerce yoksul öğrenci ışıktan faydalanarak derslerini yapmışlardır.

Sosyal Yardım Faaliyeti:

Evimiz sosyal yardım koluna 59 yoksul vatandaş baş vurmuş bunların muayeneleri yaptırılmış ve ilaçları parasız alarak temin edilmiştir.

Fidan Tevzii

Ziraat numune bahçesinden bu ay içinde bahçe sahiplerine danesi 15 kuruştan muhtelif cins aşılı fidan tevzi edilmiştir.

Karadeniz Gurup Birinciliğini Kazanan Takımımız

Türkiye kır koşuları birinciliğinin ikinci kademesini teşkil eden Karadeniz gurup birinciliğini Samsunda kazanan takımımız kuruplar arası yarışmasına katılmak üzere Sivasa gitmiştir.

Bölgemizi temsil eden Halil İbrahim Demirkanlı, Vehbi Topal, Kemal Ermiş ve Kemalettin Tuzakçıdan ibaret sporcularımızı değerli başarılarından ötürü överiz.

Kuzey - Doğu Bisiklet Gezisi

OKUYUCULARIMIZA :

Lisemiz Md. Faik Dranaz ile lisemiz coğrafya öğretmeni ve eski millî takım sporcularından Bekir Beret'in geçen Ağustos ayında "Halkevimiz ve bölgemiz adına,, bisikletle 1400 km. lik büyük ve çetin bir gezi yaptıkları Trabzonlularca malumdur.

"Kuzey — Doğu Anadolu bölgesi bisiklet turnavası,, ismini alan ve Trabzan — Gümüşane — Erzurum — Kars — Ardahan — Artvin — Hopa arasında yapılmış olan bu büyük gezinin intibaları Bekir Beret tarafından kaleme alınarak dergimiz için hazırlanmış bulunmaktadır.

Bu güzergâhın bir coğrafyacı gözüyle görüşlerini anlatacak olan bu yazılar, okuyanları da, bu seyahata katılmışlar gibi adım adım bu gezinin güzelliklerini, heyecanını, yorgunluklarını ve erişilmesi zor zevklerini duyarak yaşayacaklardır.

Bilhassa bu güzergâhı coğrafi bakımdan bize tanıttacak olan ve bir objektif sadakatile tesbit edecek olan bu intibaların, bu çevrede seyahat edenlere ayrıca faydalı olacağına şüphe yoktur.

Devamlı ve uzun olan bu yazıların her biri, birer bölüm olarak "İnanda,, neşrolunacaktır.

"Trabzon — Hamsiköy arası,, ismini alan birinci yazı gelecek sayımızda yayınlanacaktır. Okurlarımıza duyururuz.

Sayın Abonelerimize

Mecmualarınızı muhafaza ediniz. Bir yıllık koleksiyonunu tam olarak ibraz edecekler arasında çekilecek piyangoda kazananlara muhtelif hediyeler verilecektir .

Bugün çıkmakta olan Halkevi dergilerinin listesi

Derginin Adı	Çıkaran Halkevi	Kaç günde Bir çıktığı
<i>Taşpınar</i>	<i>Gaziantep</i>	<i>2 ayda bir</i>
<i>Çorumlu</i>	<i>Çorum</i>	<i>aydabir</i>
<i>Doğuş</i>	<i>Kars</i>	<i>ayda bir</i>
<i>Erciyes</i>	<i>Kayseri</i>	<i>onbeş günde bir</i>
<i>Fikirler</i>	<i>İzmir</i>	<i>iki ayda bir</i>
<i>Gediz</i>	<i>Manisa</i>	<i>onbeş günde bir</i>
<i>Görüşler</i>	<i>Adana</i>	<i>ayda bir</i>
<i>Halkevi</i>	<i>Eskişehir</i>	<i>ayda bir</i>
<i>İnanç</i>	<i>Denizli</i>	<i>ayda bir</i>
<i>İnan</i>	<i>Trabzon</i>	<i>ayda bir</i>
<i>Karadağ</i>	<i>Diyarbakır</i>	<i>ayda bir</i>
<i>Karaelmas</i>	<i>Zonguldak</i>	<i>onbeş günde bir</i>
<i>Kaynak</i>	<i>Balıkesir</i>	<i>ayda bir</i>
<i>Konya</i>	<i>Konya</i>	<i>onbeş günde bir</i>
<i>Ondokuz mayıs</i>	<i>Samsun</i>	<i>onbeş günde bir</i>
<i>Taşpınar</i>	<i>Afyon</i>	<i>ayda bir</i>
<i>Türk Akdeniz</i>	<i>Antalya</i>	<i>ayda bir</i>
<i>Ün</i>	<i>İsparta</i>	<i>ayda bir</i>
<i>Uludağ</i>	<i>Bursa</i>	<i>ayda bir</i>
<i>Yeni Türk</i>	<i>Eminönü</i>	<i>ayda bir</i>
<i>Halk bilgisi haberleri</i>	<i>Eminönü</i>	<i>ayda bir</i>

Nesriyat Müdürü :
Abdullah Canel

Basıldığı yer :
Yeniye Basımevi Trabzon